

CALEA MÂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognostic Pastoral-Misionar al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

EDITORIAL

Femeile mironosițe, martore ale Învierii

Textele liturgice ale Duminicii Mironosițelor și ale săptămânii care îi urmează se concentrează asupra acestor femei remarcabile și asupra rolului lor de martori apostolici, de „apostoli ai apostolilor”. Mărturia lor despre Mormântul gol și despre Hristos cel înviat nu încetează să fie și acum, ca și în dimineața Învierii, un izvor de uimire și de entuziasm. Această mărturie a lor străbate vremurile și însoțește generațiile de creștini „până la sfârșitul veacurilor”. Știința biblică contemporană recunoaște Mironosițelor calitatea de „garanți ai tradițiilor despre Iisus”, în primul rând ale celor despre Învierea Sa, dar nu numai. Faptul că mărturia lor doborândește o consistență textuală în Sfintele Evanghelii confirmă importanța ei și prețuirea pe care i-a acordat-o Biserica dintotdeauna. Cuvintele lor, „L-am văzut pe Domnul”, sunt întărite de autoritatea celor pe care Domnul Însuși i-a desemnat ca martori ai Învierii Sale. Aceste femei - care nu au fost tocmai puține și care au avut un statut aparte în Biserica primară - au fost martore ale Învierii Domnului până la sfârșitul vieții lor, protejând Tradiția de „dezvoltări neautentice” (Richard Baukham, *Gospel Women: Studies of the Named Women in the Gospels*, W. B. Eerdmans, Grand Rapids, Michigan, 2002, p. 295).

Frica și uimirea care le-au cuprins pe Mironosițe la mormântul Domnului (Marcu 16, 8) ar trebui să fie și simțămintele noastre, ale celor care citim astăzi relatarea Sfântului Evanghelist Marcu. Acea dimineață memorabilă e de o măreție, dar și de o intimitate copleșitoare. În lumina primelor raze de soare care pătrund în mormântul deschis femeile văd „un tânăr (...) îmbrăcat în veșmânt alb” care le spune: „Nu vă înspăimântați! Căutați pe Iisus Nazarineanul, Cel răstignit? A înviat! Nu este aici. Iată locul unde L-au pus.” (Marcu 16, 6-7) Simțirea prezenței divine în acest templu al Învierii le cutremură și le înspăimântă pe aceste femei. De aceea, inițial, „nimănuși nimic n-au spus, căci se temeau” (Marcu 16, 8). Noi astăzi, pe de altă parte, suntem deseori în situația unei totale lipse de entuziasm și vibrație ca urmare a supra-familiarității pe care o avem cu vestea Învierii. Totuși, această veste nu trebuie lăsată să alunece în categoria informațiilor indiferente sau lip-

site de importanță. Învieria a schimbat lumea și poate schimba și acum viețile credincioșilor. Iar noi, credincioșii, ar trebui să fim în societatea noastră niște martori ai Învierii.

Femeile mironosițe au ocupat dintotdeauna un loc special în memoria Bisericii. Într-unul dintre cele mai frumoase imne pascale, „Laudele Paștilor”, două stihiri (strofe) le sunt dedicate. Aceste texte liturgice pornesc de la istorisirile evanghelice despre femeile care au descoperit mormântul gol al Domnului Iisus Hristos, pe care le dezvoltă și înfrumusețează într-o manieră poetică, împletindu-le în același timp cu o serie de motive mesianice biblice:

Veniți de la mormânt, femei binevestitoare, și ziceți Sionului: Primește de la noi bunele vestiri de bucurie ale Învierii lui Hristos. Veselește-te, saltă și te bucură Ierusalime, pe Împăratul-Hristos văzându-L ca un mire ieșind din mormânt.

Mironosițele femei, foarte de dimineață, stând înaintea mormântului Dătorului de viață, aflat-au inger pe piatră șezând; și acela, grăind către dânsule, așa zicea: Ce căutați pe Cel viu printre morți? Ce plângeți pe Cel nesticăcios, ca și cum ar fi în stricăciune? Mergând, vestiți ucenicilor Lui.

Simțim în aceste stihuri freacă a creației care primește sămânța Învierii și observăm, de asemenea, chemarea misionară a Mironosițelor cărora li se încredințează vestirea Învierii lui Hristos. Aceste femei n-au dispărut în anonim după Învieria Domnului. Sfintele Evanghelii, care sunt scrieri relativ târzii față de alte cărți nou-testamentare, păstrează încă identitatea unora dintre ele: Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov cel Mic și a lui Iosi și Salomeea (Marcu 15, 40), Maria lui Cleopa (Ioan 19, 25), Maria și Marta, surorile lui Lazăr (Ioan 11, 19), Ioana, femeia lui Huza, un iconom al lui Irod, și Suzana (Luca 8, 3) și mama fiilor lui Zevedeu (Matei 27, 56). Și, desigur, în fruntea lor, „mama lui Iisus”, după cum o numește Sf. Evanghelist Ioan pe Sfânta Fecioară Maria (Ioan 2, 1-3).

Continuare în pagina 2

Pr. Adrian MURG

PREDICA

Hristos înviază în inimile care așteaptă Împărăția lui Dumnezeu într-o iubire și credință

Duminica a III-a după Paști – a Femeilor Mironosițe

„Și venind Iosif cel din Arimateea, sftinic ales, care aștepta și el împărăția lui Dumnezeu, și, îndrăznind, a intrat la Pilat și a cerut trupul lui Iisus. Iar Pilat s-a mirat că a și murit și, chemând pe sutaș, l-a întrebat dacă a murit de mult. Și aflând de la sutaș, a dăruit lui Iosif trupul. Și Iosif, cumpărând giulgiu și coborându-L de pe cruce, L-a înfășurat în giulgiu și L-a pus într-un mormânt care era săpat în stâncă, și a prăvălit o piatră la ușa mormântului. Iar Maria Magdalena și Maria, mama lui Iosi, priveau unde L-au pus. Și după ce a trecut ziua sâmbetei, Maria Magdalena, Maria, mama lui Iacov, și Salomeea au cumpărat miresme, ca să vină să-L ungă. Și dis-de-dimineață, în prima zi a săptămânii (Duminică), pe când răsărea soarele, au venit la mormânt. Și ziceau între ele: Cine ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormântului? Dar, ridicându-și ochii, au văzut că piatra fusese răsturnată; căci era foarte mare. Și, intrând în mormânt, au văzut un tânăr șezând în partea dreaptă, îmbrăcat în veșmânt alb, și s-au spăimântat. Iar el le-a zis: Nu vă înspăimântați! Căutați pe Iisus Nazarineanul, Cel răstignit? A înviat! Nu este aici. Iată locul unde L-au pus. Dar mergeți și spuneți ucenicilor Lui și lui Petru că va merge în Galileea, mai înainte de voi; acolo îl veți vedea, după cum v-a spus. Și ieșind, au fugit de la mormânt, că erau cuprinse de frică și de uimire, și nimănuși nimic n-au spus, căci se temeau.” (Marcu 15, 43-47; 16, 1-8)

În această binecuvântată, sfântă, luminată și prea plină de bucurie duminică prăznuim pe femeile mironosițe, cele care au fost lângă Mântuitorul până la moarte, care au pogorât de pe Cruce trupul lui Hristos și l-au pus în mormânt, iar mai apoi, cele care au aflat primele veste ale Învierii. Încă de la începutul Evangheliei acestei duminici ni se spune că din Arimateea, unde locuia, a venit Iosif, sftinic cu bun nume, care aștepta și el Împărăția lui Dumnezeu (Marcu 15, 43). Este aici un cuvânt cutremurător. Cine vrea să ajungă la Hristos, având îndrăzneală și iubindu-L, cine vrea să aibă parte de Dumnezeu, acela trebuie să aștepte Împărăția lui Dumnezeu. Doar într-o așteptare vom îndrăzni în orice, și în cele mici, și în cele mari, și nu vom rămâne niște fricoși; pentru că, după cum spune Sf. Ap. Pavel în Epistola către Evrei, Hristos a venit „să izbăvească pe cei pe care frica morții îi ținea în robie toată viața” (Evrei 2, 15). Hristos a venit să ne dezrobească din frica morții și din toate fricile. Cine ne dă îndrăzneală? Ne spune chiar Hristos: „Îndrăzniți, Eu am biruit lumea” (Ioan 16, 33). Iar îndrăzneala o aflăm într-o credință în Hristos și într-o așteptarea Împărăției lui Dumnezeu.

Dar noi, prinși fiind, din păcate, într-o învălmășagă a problemelor și grijilor noastre de zi cu zi, uităm de prea multe ori că așteptăm Împărăția lui Dumnezeu. La sfârșitul Crezului spunem următoarele: „Aștept învierea morților și viața veacului ce va să fie. Amin”. Aceasta este așteptarea noastră, care, la sfârșitul Sf. Scripturi, se arată în cuvintele: „Vino, Doamne Iisuse!” (Apocalipsa 22,20). Iosif cel cu bun chip aștepta și el Împărăția lui Dumnezeu și această așteptare tainică, sfântă și plină de credință l-a făcut să îndrăznească ceea ce nimeni altcineva nu a îndrăznit: să meargă la Pilat și să ceară trupul lui Hristos.

Noi stăm sub stăpânirea acestei lumi, sub rânduiele și legile ei, după cum zicea cronicarul Miron Costin: „nu sunt vremile subt cârma omului, ci bietul om subt vreme”; suntem de multe ori sub aceste vremuri, care ne aruncă, precum valurile, dintr-o parte în alta, pe marea vieții. Însă, chiar fiind pe această mare involburată, trebuie să aflăm îndrăzneală. De unde o aflăm? De la Hristos, de la credința în El, de la așteptarea Împărăției lui Dumnezeu.

Continuare în pagina 2

Pr. Ștefan NEGREANU

Din sumar

► Dumnezeu și om
pagina 3, Prof. Amalia Stana

► Știri
pagina 4

Femeile mironosițe, martore ale Învierii

Urmare din pagina 1

Ne putem imagina cum aceste vrednice femei au mărturisit mereu și mereu, spre edificarea sufletească a primelor comunităților creștine, ceea ce au trăit în apropierea Cuvântului întrupat. Faptul că experiența lor este consemnată în Sfintele Evanghelii este un indiciu asupra prestigiului și credibilității pe care le-au avut în Biserica acelor vremuri. Aș sublinia iar atenția de care se bucură Mironosițele în cadrul sfințelor slujbe de Paști. Imaginea lor este strâns legată de

cea a Mormântului gol, care ocupă un loc central în probatoriul Învierii.

Venind mai înainte de zori cele ce au fost cu Maria și gășind piatra răsturnată de pe mormânt, auzit-au de la înger: Pentru ce-L căutați printre morți ca pe un om, pe Cel ce este întru lumina pururea fitoare? Vedeți giulgiurile cele de îngropare! Alergați și vestiți lumii că a înviat Domnul, omorând moartea, că este Fiul lui Dumnezeu, Cel ce mântuiește neamul omenesc. (Ipacoî)

Richard Baukham, savantul biblist

citată mai sus, vede astfel activitatea misionară a acestor mărturisitoare în epoca Evangheliei orale: „Ca personalități ale Bisericii primare, mergând probabil de la o comunitate la alta, evident că ele își împărtășeau personal experiența.

Din cauza restricțiilor sociale impuse femeilor în spațiul public, ele nu puteau să facă acest lucru precum bărbații apostoli. Dar nu există niciun motiv pentru a le nega rolul de martori apostolici autoritativi, cu un rol determinant în formarea tradiției evanghelice (*Gospel Women*, p. 302-303). Mântuitorul Iisus Hristos

a răsturnat tiparele gândirii omenești dăruind „prin Cruce bucurie la toată lumea”.

El a desființat, de asemenea, prejudecățile sociale ale acelor vremuri ridicând la mare faimă aceste femei smerite care, altfel, ar fi rămas într-un anonim total. El le-a rezervat un rol aparte în vestirea către toată lumea a biruinței Sale asupra morții. Atâta timp cât Evanghelia se va propovădui, le vom pomeni și le vom cinsti pe Femeile mironosițe, bucurându-ne împreună cu ele.

Hristos înviază în inimile care așteaptă Împărăția lui Dumnezeu întru iubire și credință

Urmare din pagina 1

Această îndrăzneală ne va face să chivernisim bine timpul și, din stăpânitorul lumii acesteia, să reușim să cerem timpului și vremii acesteia Comoara cea neprețuită, pe care fiii lui Israel au prețuit-o cu treizeci de arginți. Această Comoară trebuie să o căutăm și să o cerem din involburarea lumii de aici. Este comoara credinței, comoara cuvintelor lui Dumnezeu, comoara adevărului.

La început, acest adevăr pare mort, pare a fi doar cuvinte și nu-i simțim viața deplină, așa precum mort era trupul lui Hristos pe Cruce. Însă se spune că Iosif „a cerut trupul lui Iisus” (Marcu 15, 43). Așa și noi, chiar dacă la început nu simțim viața lui Hristos și puterea Lui – căci El este Calea, Adevărul și Viața (Ioan 14, 6) – să nu ne smintim, să nu ne pierdem nădejdea, ci să începem să adunăm credința din cuvintele Evangheliei și din învățătura Bisericii. Iar odată adunată această credință, să o așezăm în mormântul inimii noastre. În celelalte Evanghelii se spune că, luând trupul lui Hristos de pe Cruce, Iosif l-a pus într-un mormânt nou al său (Matei 27, 60), chiar în grădina unde fusese răstignit Hristos, întrucât nu-L puteau duce mai departe, fiindcă se intrase în ziua sâmbetei, ziua de odihnă la evrei, în care nu se puteau face prea mulți pași. Mormântul nostru este inima noastră. De ce spunem aceasta? Pentru că Mântuitorul zice că din inima cea rea ies toate faptele și roadele cele rele ale omului (Marcu 7, 21-22). Fără Dumnezeu, fără credință și fără cunoașterea adevărului suntem morți și știm fiecare în parte ce iese din inima noastră: câte viclenii, câte răutăți, câte gânduri, îndoieli, incertitudini, supărări, mânie, mândrii, acuzații și revolte. Așadar inima noastră ni se face mormânt, moarte și pierzare, căci cugetele rele și neputințele care vin din ea ne omoară și ne coboară la iad.

Dar să nu deznădăjduim, căci este scăpare, întrucât Hristos a coborât cu trupul în mormânt și cu sufletul la iad. Și iadul este sufletul nostru, care ni s-a făcut astfel din cauză că inima ne este mormânt. Însă, pentru a scăpa din acest iad, trebuie să agonisim cuvântul lui Dumnezeu, chiar dacă nu-l înțelegem de prima dată. Sunt atâția oameni - și poate chiar noi înșine - care nu au înțeles aproape nimic citind Sfintele Scripturi. Pare un cuvânt mort, pe care nu-l poți pricepe și care, de prea multe ori, nu lucrează în inima noastră. Dar aceasta se întâmplă nu pentru că este cuvântul neputincios, ci pentru că noi suntem neputincioși și morți. Totuși, primind cuvântul acesta, crezând în el și punându-l în inima noastră, care este mormânt, precum a pus Iosif cel din Arimateea trupul lui Hristos

în mormântul său, vom dobândi cea mai mare comoară. Căci nu există comoară mai mare, decât să-L dobândești pe Hristos. Când primești credința în El, chiar dacă nu este încă lucrătoare, ci pare neputincioasă, moartă, dar, totuși, vrei să crezi, atunci se întâmplă marea minune la care Dumnezeu vrea să ne facă pe toți părtași: Hristos înviază în inima noastră. Există o dimineață minunată care trebuie să înceapă în viața noastră – aceasta este așteptarea Împărăției lui Dumnezeu. Iar soarele acestei Împărății trebuie să răsăre încă de acum. Învierea trebuie să înceapă de acum și trebuie să începem să o simțim în inima noastră.

Primele care află despre Înviere sunt femeile mironosițe și aceasta se întâmplă din două motive. Întâi li se face astfel cinste și îndreptare. Femeia a fost cea dintâi care a căzut în păcat, iar prin ea a căzut și bărbatul. De aceea, îndreptarea care se face femeii, dreptatea pe care o face Dumnezeu și răzbunarea Lui - pentru că Dumnezeu când zice răzbunare, zice binecuvântare („ei vor blestema și Tu vei binecuvânta, Doamne” Ps. 108, 27) - este faptul că ceea ce a fost întâi cădere s-a făcut aici binecuvântare. Prima care a aflat a fost femeia, întrucât, căzând ea prima prin primirea cuvântului diavolului, care a înșelat-o, și prin ea și pe bărbat, tot ea este cea care avea mai mare nevoie de această veste. Însă Dumnezeu a făcut dreptate și ea a aflat prima cuvântul Învierii, vestea și taina bucuriei acesteia. Tocmai ea, prin care a avut loc căderea, s-a făcut acum mijlocitoarea Învierii. Dacă printr-o femeie – Eva – s-a făcut începătura morții tuturor oamenilor, tot printr-o femeie – noua Evă, Maria Fecioara – s-a făcut începătura bucuriei tuturor oamenilor. Și tot femeia a aflat prima dată vestea Învierii, la mormânt. Aceasta este dreptatea lui Dumnezeu. Aceasta este răzbunarea Lui.

Celălalt motiv pentru care femeile au aflat primele despre Învierea lui Hristos îl înțelegem citind cuvintele Scripturii. Mântuitorul a spus unei femei: „O, femeie, mare este credința ta” (Matei 15, 28) și alteia: „Iertate sunt păcatele ei cele multe, căci mult a iubit” (Luca 7, 47). Așadar se cuvenea ca iubirea să aflu prima vestea Învierii. Este iubirea pe care femeile mironosițe o întrupează prin venirea lor dis de dimineață la mormânt. Această iubire a biruit frica grozavă care o inspirau iudeii ce ucisese pe Domnul slavei, pe Împăratul lui Israel. Iubirea nu le lasă pe femei să stea doar în plângere, ci acestea vin dis de dimineață, în prima zi a săptămânii, așa cum era rânduiala la evrei, să dea la o parte piatra de la ușa mormântului și să stropească cu miresme trupul lui Hristos, care era învelit într-un giulgiu și o mahramă.

Iar femeile, venind, se întrebau: „Cine ne va prăvăli nouă piatra de la ușa mormântului?” (Marcu 16, 3). Dar au găsit piatra răsturnată. Această piatră este ușa mormântului din inima noastră, unde trebuie să stea Cuvântul lui Dumnezeu. Nu întâmplător la botez, preotul, binecuvântându-l pe inimă pe prunc sau pe cel care vine să se boteze și suflând peste inima lui, spune: „Depărtează de la dânsul pe tot vicleanul și necuratul duh care se ascunde și se încuiează în inima lui”. Așadar inima noastră este mormânt și încă nu gol, ci plin de spurcăciunea diavolească, de răutatea și viclenia puse în inima omului.

Hristos și cuvântul Său trebuie să se așeze tocmai în mormântul acesta, din care a fost alungat diavolul. Iar piatra de la ușa mormântului este semnul pietrei celei din capul unghiului – care este Hristos, dar este și piatra neputinței noastre de a înțelege cuvântul lui Dumnezeu. Femeile mironosițe se întrebau: Cine ne va da nouă deoparte piatra de la ușa mormântului? Adică cine ne va facilita accesul la viață, la înțelegere, la Hristos? Puterea lui Dumnezeu, care ne deschide ochii și prin care îngerul dă la o parte piatra de la ușa mormântului neînțelegerii noastre, în care este pus Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu, descoperindu-ni-L pe Hristos și arătându-ne Învierea.

Pentru că femeile întrupează iubirea pentru Hristos, se cuvine ca, prima dată, Învierea să se vestească iubirii. Dacă toți ceilalți ucenici, în frunte cu Petru, s-au lepădat de Hristos, stând departe și privind ce s-a întâmplat cu El, ba chiar ascunzându-se, totuși, cel pe care îl iubea Iisus cel mai mult – Ioan, apostolul iubirii – a stat sub Crucea lui Hristos. Ce îl ținea pe el acolo? Ce îi dădea putere, încât Hristos, uitându-Se sub Cruce, i-a văzut pe Maica Sa și pe ucenicul pe care îl iubea, și a zis: „Femeie, iată fiul tău!” (Ioan 19, 26)? Ce o ținea acolo pe Maica Domnului, prima între mironosițe, decât iubirea? În taina ei cea mare, în conștiința și în credința nezdruncinată pe care a avut-o de la început, doar Maica Domnului a stat până la capăt, în pofida tuturor durerilor Calvarului și a înfricoșătoarelor Patimi, a morții și a punerii în Mormânt, crezând că Hristos a înviat.

Ce le-a adus pe femeile mironosițe, în pofida friicii grozave care stăpânea pretutindeni, încât, în prima zi a Învierii ucenicii, stând închiși în foisorul Cinei de taină de frica iudeilor, Hristos a intrat la ei prin ușile încuiate? Ce le-a făcut curajoase pe femei decât iubirea? De aceea, cuvântul Apocalipsei care spune cum va fi Raiul, cine va intra și cine nu va intra în el, cine va fi în noul

Ierusalim și cine nu va fi, între cei care vor fi alungați din Rai îi enumeră întâi pe cei fricoși (Apocalipsa 21, 8), alături de necredincioși și spurcați și ucigași și desfrânați și fermecători și închinători de idoli. Iată că frica este un păcat foarte mare, care dovedește lipsa iubirii. Însă femeile mironosițe au avut o atât de mare iubire către Hristos, încât au venit la mormântul Lui, deși, precum apostolii, nu mai înțelegeau nimic și erau într-o mare bulversare și zbuciumare după moartea Mântuitorului, căci se spune: „Dar și niște femei de ale noastre ne-au spăimântat ducându-se dis-dimineață la mormânt și, negăsind trupul Lui, au venit zicând că au văzut arătare de îngeri, care le-au spus că El este viu” (Luca 24, 22-23). Dar gândul și chemarea femeilor mironosițe era de a-L urma pe Hristos până și mort. Nu mai credeau în Înviere, dar L-au urmat și L-au căutat. Și au găsit Învierea.

Așa și noi, să nu ne luăm numai după ce simțim, pentru că de prea multe ori, inima noastră, fiind bolnavă, nu va simți toate ale credinței. De nenumărate ori nu vom simți că trebuie să ne rugăm. De alte ori – și mai multe – nu vom simți că putem iubi pe cineva, că putem ierta. Dar nu ne putem lua după aceasta, ci trebuie să ne luăm după cuvântul lui Hristos, care spune să iertăm, să ne rugăm „Privegheați și vă rugați” (Matei 26, 41). Deci după aceasta trebuie să ne luăm, iar nu după simțămintele noastre deșarte și slabe. Și făcând aceasta, chiar dacă suntem bulversați, chiar dacă nu mai înțelegem nimic, până la urmă vom găsi dăra de lumină care duce la Înviere și la întâlnirea cu Hristos cel înviat. Să avem nădejdea aceasta: este chemarea Sfintelor femei mironosițe, care, mergând dis de dimineață la mormânt, pe când răsărea soarele, au găsit pe Soarele cel adevărat al Dreptății, pe Soarele cel ceresc și veșnic, răsărind ca un Mire din mormânt.

Așadar, să ne ostenim în fiecare zi, mai înainte de a răsări soarele, cu gândul la Dumnezeu, și astfel îl vom afla pe Dumnezeu – Soarele cel adevărat și vom vedea Lumina cea adevărată, care nu se va lua de la noi. Să așteptăm Împărăția lui Dumnezeu, precum o așteptau Nicodim, Iosif cel din Arimateea și femeile mironosițe, care au văzut-o venind prin Învierea lui Hristos. Iar noi, primind vestea Învierii, să lăsăm pe Hristos să învieze în inima noastră, mergând dis de dimineață cu picioare pline de veselie, la mormântul lui Hristos din inima noastră. Căci se spune că „Împărăția cerurilor este în lăuntru vostru” (Luca 17, 21). Să-L căutăm pe Hristos în lăuntru nostru, căci El este Viața vieții și a sufletului nostru. Amin!

Bărbatul și femeia au chemări și lucrări complementare în istoria mântuirii

Duminica mironosițelor este, printre altele, și prilej de a reflecta asupra modului în care Domnul a ales să Se arate ucenicilor (și ucenicilor!) după Înviere. Deși nu e consemnat în Scripturi, Tradiția ne spune că Maica Domnului este cea care L-a văzut prima pe Fiul său Cel Înviat. Absolut firesc! Cine putea fi mai pregătită și mai dornică de a Se reîntâlni în trup cu Fiul și Dumnezeu său? Dar de ce apoi „purtătoarele de miruri” L-au văzut pe Domnul, și nu apostolii? Ni se va spune că ele au mers la mormânt și au avut această șansă, pe când ucenicii au stat închiși în casă. Dar atunci de ce nu li s-a arătat și celor doi apostoli, Petru și Ioan, care au alergat la mormânt imediat ce le-a dat vestea Maria Magdalena? Sau cine-L putea opri pe Hristos să treacă prin ușile încuiate și să vină mai întâi la apostoli, încă de dimineață? De ce mai trebuia așteptată seara zilei Învierii?

Evident, nimic nu este întâmplător în Sfintele Scripturi. Faptul că femeile aleargă spre mormânt, în timp ce bărbații se ascund, dar că și unii, și alții se întâlnesc cu Mântuitorul ne arată că imediat după Înviere continuă lucrarea de vindecare a firii omenești, survenită și ca urmare a dezbinării dintre Adam și Eva, la călcarea poruncii în Rai. Atunci amândoi protopărinții s-au ascuns împreună „printre pomii Raiului”

(v. Facerea 3, 8-10). Acum, acest tip de „solidaritate” ia sfârșit. Așa cum femeia a gustat prima din rodul pomului oprit, tot seminția femeiască este prima care decide să iasă din „ascunzătoare”. Atunci cei doi, Adam și Eva, s-au ascuns de „fața Domnului Dumnezeu”, de Cel ce le dăduse Viața. Moartea, iată, le-a scos acum pe mironosițe din „bârlogul” egoismului și al instinctului de supraviețuire. Ele au mers să poarte grijă de un trup neînsușit și s-au întâlnit cu Însăși Viața. Așa cum Domnul a „păcălit” iadul, care credea că primește doar un om și „s-a întâlnit cu Cerul”, tot așa le-a „momit” pe mironosițe, cărora le-a „prăvălit piatra de pe ușa mormântului” – adică în chip văzut și simbolic le-a arătat că Raiul s-a deschis, cum și zice azi preotul la Sfânta Liturghie: „Ca un purtător de viață și mai înfrumusețat decât Raiul cu adevărat și decât toată camera împărătească mai luminat s-a arătat, Hristoase, mormântul Tău, izvorul învierii noastre”.

La bărbați (la apostoli) a mers Hristos să li Se arate deodată stând în fața lor, „ușile fiind încuiate, unde erau adunați (...) de frica iudeilor” (Ioan 20, 19). Nu cumva este aici o forțare a libertății omului? Căci știm că Dumnezeu nu dă buzna nicăieri: „Iată, stau la ușă și bat” (Apocalipsa 3, 20). Numai dacă cineva dorește să-I deschidă ușa inimii, El

intră. Mai ales că ei nu puteau crede în Învierea Lui, ci „însăpământându-se și înfricoșându-se, credeau că văd duh” (Luca 24, 36-37). Și totuși, aici nu este vorba despre o încălcare a libertății. Domnul S-a arătat acolo unde a spus că Se va arăta. Nimeni nu era obligat să fie de față, drept dovadă că Toma nu era acolo. Ei s-au adunat „în Galileea, la muntele unde le poruncise lor Iisus. Și văzându-L, I s-au închinat, ei care se îndoiseră” (Matei 28, 16-17). Locul unde S-a arătat mai întâi Hristos ucenicilor se numește și astăzi „Mica Galilee” – este o zonă de pe Muntele Măslinilor, acolo unde se adunau galileenii atunci când ieșeau din Ierusalim. Maicii Domnului și Mariei Magdalena li se arată Domnul și individual. Dar ucenicilor li se arată doar dacă sunt adunați în comunitate sau măcar doi - cazul lui Luca și Cleopa, în drum spre Emaus. Bărbatul a fost primul care a rupt unitatea în Rai, atunci când Adam a dat vina pe femeie pentru căderea lui. Chiar dacă erau „adunați de frică”, nu din cauze nobile, totuși apostolii erau într-un soi de unitate binecuvântată, iată, de prezența lui Dumnezeu.

Încă din primele ore ale Învierii, Domnul lucrează la a tămădui firea omenească, scoțându-o la lumină și redându-i unitatea. Sesizăm un soi de nerăbdare soteriologică, precum atunci

când a exclamat: „Foc am venit să arunc pe pământ și cât aș vrea să fie acum aprins! Și cu botez am a Mă boteza, și câtă nerăbdare am până ce se va îndeplini!” (Luca 12, 49-50). Nu este vorba nici o clipă de a valoriza mai mult femeia decât bărbatul, atunci când le evocăm pe mironosițe. „Femeile au fost primele care au preaslăvit pe Hristos Cel Înviat, iar apostolii primii care au suferit pentru El. Femeile erau pregătite cu mireme, iar apostolii pentru chinuri. Femeile au intrat în mormânt, iar apostolii aveau să intre curând în temnițe. Femeile s-au grăbit să-și arate lauda, iar apostolii au îmbrățișat lanțuri pentru El. Femeile au vărsat mir, iar apostolii și-au vărsat sângele” (Petru Hrisologul, Predica 79).

Bărbatul și femeia au chemări și lucrări complementare în istoria mântuirii, dar aceeași Cale. De remarcat că, la început, a făcut Dumnezeu pe om ca „bărbat și femeie” (Facere 1, 27). Apare, deci, o distincție. Pentru cei ce devin mădulare ale Trupului Bisericii „nu mai este însă parte bărbătească și parte femeiască, pentru că toți una sunt în Hristos Iisus” (cf. Galateni 3, 28). În Dumnezeu-Omul ne găsim, așadar, adevărata identitate și gustăm din desăvârșita unitate.

(doxologia.ro)

Dumnezeu și om

Întruparea Mântuitorului și moartea lui pe cruce s-au întâmplat ca lumea să simtă iubirea lui Dumnezeu, și nu numai pentru iertarea păcatelor noastre. Dumnezeu dorea ca oamenii să se întoarcă la El ca la un părinte. Când oamenii s-au perfecționat în răutatea lor, atunci Dumnezeu a venit printre ei, Dumnezeu Fiul S-a coborât de bunăvoie din sălașurile Sale, S-a făcut ca un om cu o iubire mai presus de cunoaștere, i-a implorat pe oameni să se întoarcă la El, le-a arătat slăvita lume viitoare, le-a iertat toate păcatele, a întărit această bunăvoință prin minuni mari și a dorit să fie numit Părinte al unei păcătoase firi, al pulberii pământului, al unor oameni vrednici de dispreț.

„Omenitatea lui Hristos este haina dumnezeirii Sale”, spunea Sfântul Isaac Sirul. Prin Iisus s-au creat toate, astfel că Dumnezeu a poruncit chiar și îngerilor Să I se închine, așa cum spunea și Sfântul Apostol Pavel: „Iar când aduce în lume pe Cel Întâi-Născut spune: Să se închine Lui, toți îngerii lui Dumnezeu.” (Evrei 1, 6). Noi ne închinăm celor două firi ale Lui Iisus: umană și divină. Prin cruce Iisus a fost înălțat la Dumnezeu. Prin Iisus păcătoșii au siguranța împăcării cu Dumnezeu și primesc iertarea păcatelor. El intră în casele păcătoșilor și vorbește cu ei, cu desfrânte, cu vameși, iar

când se întorc la învățătura Lui îi asigură prin minuni chiar de împăcarea cu Tatăl. Lumea este atrasă la Dumnezeu prin iubirea Lui. Prin urmare venirea lui Iisus pe pământ are o mare importanță. După Învierea lui Iisus, calea fiecărui om de a se înălța la Tatăl este deschisă, este deschisă de asemenea calea spre slava dumnezeiască, la sfințenie și lumină.

Prin Iisus, Dumnezeu face din om un locaș al tainelor Sale, un templu, unde să se sălășuiască, un sanctuar pentru cel ce a Creat toate și I S-a dat să țină în mână sceptrul Împărăției, care conduce toate cele aduse la existență.

Sfântul Isaac Sirul se roagă pentru aceasta prin cuvintele: „O, Taină mai presus de cuvânt și de tăcere, Care unindu-Te de bunăvoie cu trupul, Te-ai făcut om pentru înnoirea noastră, descoperă-mi calea prin care să mă înalț până la tainele Tale...” Astfel Sfântul Isaac Sirul în rugăciunea sa, către Dumnezeu,

îl invocă pe Domnul Iisus Hristos ca fiind singura persoană care este în același timp Dumnezeu și om: „Hristoase, Care Te îmbraci cu lumina ca și cu o haină, Care pentru mine ai stat gol înaintea lui Pilat, umbrește-mă cu Puterea pe care ai făcut-o să coboare peste sfinți și prin Care au biruit această lume a luptei. Fie, Doamne, ca Dumnezeiasca Ta să-și afle plăcerea cu mine și du-mă dincolo de lumea aceasta, ca să fiu împreună cu Tine, Hristoase, spre Care heruvimii cu ochi mulți nu pot privi din pricina slavei feței Tale, Care din iubire ai primit pe fața Ta scuișori, depărtează rușinea de pe fața mea și dă-mi să stau la vremea rugăciunii cu fața descoperită înaintea Ta.”

Iisus s-a făcut om pentru mântuirea noastră, iar mântuirea nu este altceva decât dobândirea iubirii și a luminii dumnezeiești în viața veșnică.

Prof. Amalia STANA

Să ne facem bine unul altuia

Acum este încă timp pentru îngrijorare, pentru osteneală, pentru schimbare, alergătură și luptă. Și fericit este cel care până la sfârșit nu și-a pierdut nădejdea lui. Dar mai fericit este cel care s-a luptat și pentru sine și pentru aproapele său, pentru că această faptă, să alerge cineva în ajutorul aproapelui, îl mulțumește cel mai mult pe Mult Milostivul Dumnezeu. Aceasta dorește și pofteste; să ne facem bine unul altuia, și în viața de aici, și după moarte. Dacă n-ar fi primit un asemenea lucru, nu ne-ar fi dat îndreptățirea să-i pomenim pe cei morți la Dumnezeiasca Liturghie, și să le facem parastasele, la trei zile, nouă zile, patruzeci de zile și un an, așa cum fără nici o împotrivire le primește Biserica și le ține fără reținere poporul credincios.

Adică, dacă acestea însemnau o batjocură fără câștig și fără folos, oricum i s-ar fi descoperit vreunui dintre mulții sfinți, purtători de Dumnezeu, patriarhi, părinți și învățători, să oprească înșelăciunea. Nici unul dintre ei, însă, n-a încercat vreodată să desființeze parastasele. Dimpotrivă, toți au consimțit și, astfel, în fiecare zi practica aceasta nu numai că se întinde și prinde rădăcini, dar primește continuu și adaosuri. (Sfântul Ioan Damaschin)

(*Glăsur Sfinților Părinți*, traducere de Părintele Victor Mihalache, Editura Eugenița, 2008, p. 364-365)

Este bine să-i învățăm pe frații mai mari să cedeze în fața celor mici?

Trebuie oare învățați copiii să lase de la ei în relația lor cu frații/surorile mai mici?

Numai Dumnezeu știe dacă trebuie să facă aceasta întotdeauna. De aceea, odată cu creșterea și conștientizarea faptului că nu întotdeauna trebuie să lași de la tine, înveți să judeci fiecare situație în parte și să lași de la tine doar atunci când nu e vorba despre ceva principal, important.

Făcând o astfel de diferențiere a situațiilor în fața copiilor, îi vom învăța să nu se conducă în conformitate cu principiul evitării confruntării cu greutățile vieții, ci să fie responsabili pentru orice faptă. Dacă vom cere celor mai mari să lase de la ei întotdeauna în relația cu cei mai mici, aceasta va duce la proteste și astfel nu vom putea avea niciun succes în relația dintre copii.

(Preot Maxim Kozlov, *Familia - ultimul bastion: răspunsuri la întrebări ale tinerilor*, traducere din limba rusă de Eugeniu Rogoti, Editura Sophia, București, 2009, p. 238)

ȘTIRI

Osemintele părintelui profesor Petru Deheleanu și ale celorlalți membri ai familiei sale au fost reînhumate în cimitirul Mănăstirii Hodoș-Bodrog

Rămășițele pământești ale bine-cunoscutului profesor de teologie dr. Petru Deheleanu (1909-1979), împreună cu cele ale preotesei, înv. Maria Deheleanu (1911-1983) și ale fiului lor, prof. Marin-Ioan Deheleanu (1943-1999), au fost reînhumate marți, 7 mai 2019, în cimitirul Sfintei Mănăstiri Hodoș-Bodrog. Osemintele defuncților au fost exhumate din cimitirul orașenesc, unde au fost înhumate inițial și aduse la Mănăstirea Hodoș-Bodrog, unde au fost întâmpinate de obștea mănăstirească, preoții de la Catedrala Veche, părinții profesori și studenții Facultății de Teologie din Arad.

Slujba de reînhumare a fost săvârșită în cimitirul mănăstirii de către Înaltpreasfințitul Timotei, Arhiepiscopul Aradului. Alături de Înaltpreasfinția Sa au slujit Protos. lect. dr. Iustin Popovici, Consilier cultural al Arhiepiscopiei Aradului, Pr. prof. dr. Cristinel Ioja, Decanul Facultății de Teologie din Arad, Pr. Flavius Petcuț, Protopopul Aradului, Pr. Traian Micoroi, Parohul Catedralei Vechi și Arhid. lect. dr. Tiberiu Ardelean, Inspector bisericesc. La slujba de pomenire au participat și părinții din obștea Mănăstirii Bodrog, în frunte cu Protos. Grigorie Timiș, Starețul Sfintei Mănăstiri Hodoș-Bodrog, preoții slujitori de la Catedrala Veche, părinții profesori și studenții Facultății de Teologie, precum și rude ale familiei Deheleanu.

La sfârșitul rânduielii de reînhumare, Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Timotei a rostit un cuvânt de elogiare a celui care a fost „mândria noastră și a acestor locuri”. Ca unul care l-a cunoscut și personal pe marele teolog și slujitor, Înaltpreasfinția Sa a evidențiat latura lui de mare orator bisericesc, de slujitor în mai multe centre bisericești ale Banatului și Transilvaniei, precum și renumele acestuia pe latura teologică-misionară prin bine-cunoscutul tratat de sectologie.

A urmat apoi cuvântul părintelui decan, Pr. prof. dr. Cristinel Ioja, care a prezentat o schiță biografică a celui pomenit, operele mai de seamă, importanța și relevanța acestora în teologia românească, precum și principalele direcții ale gândirii sale teologice.

După slujba reînhumării a urmat o masă de pomană oferită de stăreția mănăstirii Hodoș-Bodrog, unde a luat cuvântul Pr. Traian Micoroi, Parohul Catedralei Vechi. Preacucernicia sa a prezentat contextul în care au fost aduse și reînhumate osemintele celor amintiți, mulțumind tuturor celor care s-au implicat în acest nobil act de restituire a memoriei celui care a fost preot, teolog și slujitor de marcă al Bisericii și teologiei

românești, Dr. Petru Deheleanu și a familiei acestuia. Amintim că inițiativa și cheltuielile acestui nobil act au fost susținute de Consiliul Parohial al Catedralei Vechi din Arad, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Timotei și prin osteneala și implicarea părintelui paroh Traian Micoroi.

Binemeritul act de restituire a avut loc tocmai în anul acesta în care comemorăm 40 de ani de la trecerea la cele veșnice a părintelui profesor dr. Petru Deheleanu și în anul omagial al satului românesc (al preoților, învățătorilor și primarilor gospodari).

Lerarii arădeni au participat la Simpozionul Internațional organizat la Caransebeș

La Caransebeș au avut loc luni, 6 mai 2019, lucrările Simpozionului Internațional „Comuniune și comunități: jertfă, slujire, spiritualitate”. Evenimentul este organizat de Episcopia Caransebeșului în cadrul Zilelor credinței și culturii și s-a desfășurat în Sala de festivități Mitropolit Nicolae Corneanu a Centrului eparhial. Cei peste 60 de cercetători veniți pentru Simpozion au avut posibilitatea înainte de deschiderea festivă să vernizeze expoziția foto-documentară ce este expusă temporar în Muzeul Episcopiei Caransebeșului. Înainte de comunicările în plen și cuvintele de binecuvântare ale ierarhilor prezenți, Grupul psaltic Ethos al Episcopiei Caransebeșului a susținut un recital de pricesne specifice perioadei, iar un grup de elevi seminaristi au prezentat un moment folcloric, având ca temă satul românesc.

În continuare ÎPS Ioan, Mitropolitul Banatului, ÎPS Timotei, Arhiepiscopul Aradului, PS Ignatie, Episcopul Hușilor, PS Lucian, Episcopul Caransebeșului, PS Veniamin, Episcopul Basarabiei de Sud, PS Nicodim, Episcopul Severinului și Strehaiei, PS Siluan, Episcopul ortodox român din Ungaria și PS Emilian Crișanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Aradului au susținut comunicări având ca temă Anul omagial și Anul comemorativ 2019 în Patriarhia Română.

Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan a subliniat în comunicarea sa intitulată „Cultura din pridvorul neamului” că „dacă răsoim istoria neamului nostru o să găsim o cultură care are dimensiuni cosmice în una dintre cele trei «academii» ce se află în satul românesc: Familie, Școală și Biserică. Marile bătălii nu s-au dat pe câmpurile de luptă, ci în conștiința unui om și a unei națiuni. Astăzi suntem obișnuiți să analizăm efectele acțiunii militare a unor state împotriva altora, neglijând faptul că bătăliile din spațiul cultural de multe ori pe termen mediu și lung au efecte devastatoare. Avem ca nație atâta minte câtă cultură avem, în spațiul mental al unui neam se plămădește viitorul lui. În cultură se ascund marile taine ale unui neam, iar taina neamului nostru este sfântă deoarece creștinismul a sfințit mintea și cultura neamului nostru dintru început”.

De asemenea, au fost lansate și volumele „Simpozionului Unitate și Dănuire. Centenar România Mare 1918-2018” și „Conferința Națională BISERICĂ ȘI NAȚIUNE la românii din Banat și Transilvania. Episcopul Elie Miron Cristea și Marea Unire”.

Pentru rezultatele activităților de excepție în diferite domenii ale vieții bisericești și civile în sprijinul Bisericii, părintele Prof. Univ. Dr. Sorin Cosma a primit la final din partea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel „Ordinul Sfântul Apostol Andrei Ocrotitorul României”, distincție înmănată de către Preasfințitul Părinte Lucian.

Simpozionul a continuat după-amiază pe două secțiuni, una istorică și una teologică. În Sala Festivă a

Centrului Eparhial s-a desfășurat secțiunea teologică, iar în „Aula 1 decembrie 1918” a Primăriei Municipiului Caransebeș cea istorică.

Slujire arhierească și sfințire de capelă mortuară în Parohia Covăsânt

În Duminica a II-a după Paști (a Sf. Ap. Toma), 5 mai 2019, credincioșii Parohiei Covăsânt, Protopopiatul Lipova, au avut bucuria de a-l avea în mijlocul lor pe Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului. Chiriarhul arădean a fost așteptat în fața bisericii de soborul de preoți, oficialitățile locale și de tineri îmbrăcați în costume populare locale. După aceasta, Înaltpreasfinția Sa a săvârșit Sfânta Liturghie Arhierească în biserica parohială cu hramul „Pogorârea Sfântului Duh”, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi. Din sobor a făcut parte și Arhid. Tiberiu Ardelean, inspector eparhial.

Cuvântul de învățătură al Chiriarhului a fost pus sub titlul „Încredințarea ucenicilor” (cf. citirilor scripturistice ale duminicii: Fapte 5; Ioan 20), sau întărirea lor, mai ales a Sf. Toma, în misiunea ce o au de a binevesti Învierea. Arătarea rănilor răstignirii este și dovada realității firii omenești a Mântuitorului în unitatea celei dumnezeiești, garanție a schimbării și a celor credincioși la judecata din urmă. Pentru evidențierea acestui fapt, duminica Sf. Ap. Toma poartă în popor și denumirea de „Paștile mici”, adică reamintind termenul de trecere, înțelegând pe cea de la moarte la viață, iar iconografia și imnografia bisericească este grăitoare în acest sens, a arătat Înaltpreasfinția Sa.

La finalul sfintei slujbe, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a hirotesit întru iconom pe preotul paroh Marius Murgu, iar primarului localității, domnului Marius-Silviu Oneț, care este și absolvent de teologie, pentru sprijinul constant oferit parohiei, i-a acordat o Diplomă de merit.

După aceasta, Chiriarhul a oficiat slujba de sfințire a Capelei mortuare ridicată în cimitir prin grija autorităților locale. Cu acest prilej, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei a adresat un cuvânt de mulțumire tuturor celor ce au contribuit la ridicarea acesteia, subliniind beneficialele parohiei de a avea un loc de cinstire a celor răposați și de reculegere în rugăciune a celor în viață, privind spre veșnicie.

Răspunsurile liturgice au fost oferite de Corul bărbătesc al parohiei.

La final Pr. Paroh Marius Murgu a mulțumit Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, pentru acest popas de suflet în mijlocul credincioșilor din Covăsânt și pentru binecuvântările oferite, precum și tuturor oficialităților și tuturor credincioșilor prezenți.

(Știrile au fost preluate de pe site-urile episcopiaradului.ro și basilica.ro)

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului
Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA
Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN
Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad
Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com
Tipărit la Poudique srl Arad.
ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu
Costul unui abonament este de 50 lei anual.